

Wandelen in Antwerpen

Hanna de Heus

Colofon

Wandelen in Antwerpen. Vijf wandelingen door 't Stad

© 2017 Odyssee Reisgidsen vof | www.odyssee-reisgidsen.nl

© 2017 Hanna de Heus

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Derde geactualiseerde druk 2017

Tekst: Hanna de Heus

Serieredactie: Bartho Hendriksen en Leo Platvoet

Foto's: Hanna de Heus tenzij anders vermeld

Kaart: UvA Kaartenmakers, Amsterdam | www.uva-kaartenmakers.nl

Over de auteur

Hanna de Heus (1964) studeerde kunstgeschiedenis in Amsterdam. Ze is werkzaam als literair recensent en als vertaler Engels-Nederlands. Tevens schreef ze de romans Erzebet en Dier voor ons Plezier, en samen met haar partner Het Anti-Kindboek. Een aantal maanden per jaar woont ze in Antwerpen.

Odyssee Reisgidsen

In 2008 is gestart met het digitaliseren van de Odyssee-gidsen, waardoor het mogelijk is dat de reiziger op de Odyssee-website zijn of haar eigen gids samenstelt, die vervolgens als PDF-bestanden of als paperback wordt afgeleverd. Uiteraard proberen wij de geboden informatie zo actueel en accuraat mogelijk te houden. Desalniettemin kunnen er onvolkomenheden en fouten in de tekst voorkomen. Odyssee aanvaardt daarvoor geen verantwoordelijkheid.

Volg Odyssee op Twitter, (@)OdysseeReisgids

Volg Odyssee op Facebook, www.facebook.com/OdyGids/

Foto voorpagina: Museum aan de Stroom

Foto titelpagina: Stadhuis aan de Grote Markt.

Foto pag.5: Standbeeld Rubens op de Groenplaats

ISBN 978-94-6123-007-2

Voorwoord

In Antwerpen is van alles te doen. De meeste toeristen komen om te winkelen. Dat kan er te kust en te keur, maar de grootste winkelstraat, de Meir, komt in deze gids niet aan bod. Niet omdat het er niet leuk is. Integendeel. Zowel de straat als de grote winkelketens die je daar vindt, zijn veel ruimer van opzet dan we in Nederland gewend zijn.

Wat je wel in deze gids aantreft, zijn wandeltochten die je naar buurten net buiten het centrum leiden. Al deze buurten hebben een eigen sfeer. Je komt door een mooie groene art nouveauwijk, je struint door de havenwijk en je bezoekt het museumkwartier. Je wandelt door buurten waarin volop geleefd wordt en waar je de sfeer van de stad veel beter opsnuift dan op de Meir. Je treft er leuke winkeltjes en cafés aan die Antwerpen zo anders maken dan Nederland, en die je het gevoel geven in het buitenland te zijn.

Veel wandelplezier met Odyssee
Hanna de Heus

Tips

Odyssee houdt zich aanbevolen voor reacties van kritische lezers. Zijn er foutieve vermeldingen, wijzigingen in openingstijden of prijzen? Laat het ons weten. Misschien heb je wel tips over hotels, pensions, campings, restaurants? Ook dat horen wij graag! Stuur een mail naar: odyssee@odyssee-reisgidsen.nl. Alvast hartelijk dank.

Inhoudsopgave

Inleiding

Wandelstad Antwerpen 7

Wandeling 1 | Joodse wijk, Zurenborg en Marokkaanse buurt

Drie wijken, drie werelden 12

Wandeling 2 | Het Eilandje

Van oude havenbuurt naar trendy wijk 25

Wandeling 3 | Recreëren op de Linkeroever

Via de voetgangerstunnel naar het strand 36

Wandeling 4 | Het Zuid: antiek, retro en kunst

De ultieme route voor shopaholics en kunstliefhebbers 45

Wandeling 5 | Quartier Latin en Middelheim

Van Groenplaats naar Koninklijkelaan 55

Van Middelheim naar Groenplaats 62

Praktische informatie

Antwerpen van A tot Z 70

Kaders

Art nouveau 14

Sloop Zurenborg 16

Quinten Matsijs 18

ZOO Antwerpen 23

Wetenswaardigheden over de Sint Annatunnel 39

Gedempte Zuiderdokken 48

Renaat Braem 64

De schuif 67

Wandelstad Antwerpen

De Grote Mark, kloppend hart van 't Stad. Foto BigStock

Laat ik dat vooropstellen: Antwerpen is geen verlengstuk van Nederland. Je kunt er prima met Nederlands terecht, iedereen verstaat je, maar je bent wel degelijk in een ander land met een andere cultuur. Antwerpenaren zijn, net als Belgen in het algemeen, niet dol op de luid pratende, altijd op geld beknibbelende Nederlanders die overal commentaar op leveren of lachen om wat maar enigszins Belgisch is. Met een beetje beleefdheid en oprechte interesse kom je veel verder, en heb je een leukere tijd in Antwerpen dan met het zoeken naar bewijzen dat Belgen oliedom zouden zijn.

h

Dat Nederlandse vooroordeel klopt natuurlijk niet. Het onderwijs in België staat al jaren op een hoger niveau dan het Nederlandse, of het nou om basisonderwijs of universitaire studies gaat, en de gemiddelde Belg beschikt over een flinke hoeveelheid algemene kennis.

Waarom voelen veel Nederlanders zich dan toch boven Belgen verheven? Misschien heeft het ermee te maken dat Belgen niet de behoefte voelen met veel tamtam en ellebogenwerk een plekje bovenaan de Europese ladder te veroveren.

Ze gaan stiller en bedachtzamer te werk. Opvallend is bijvoorbeeld dat Belgen voortdurend kijken hoe Nederlanders iets oplossen, omdat ze menen dat je kunt leren van het goed om je heen kijken. Omgekeerd zullen Nederlanders zelden bij de Belgen te rade gaan. Belgen kijken vaak naar de Nederlandse televisie, maar hoeveel Nederlanders kennen wij die regelmatig de Belgische zenders volgen? En dat terwijl er, zeker op documentairegebied, toch geweldige televisie wordt gemaakt.

Belgen zijn oprecht geïnteresseerd in Nederland. Wijst een onderzoek bijvoorbeeld uit dat er in Nederland minder dodelijke verkeersongelukken plaatsvinden dan in België, dan verschijnen er in Belgische kranten meteen analyses die dit verschijnsel proberen te verklaren. Ligt het aan de lintbebouwing, aan de rotondes, aan de wijze waarop rijles wordt gegeven of aan de politiecontroles op gevaarlijk rijgedrag? De verschillen tussen België en Nederland worden uitgebreid beschreven en daar worden conclusies uit getrokken. Omgekeerd kun je je bijna niet voorstellen dat een Nederlandse krant serieus denkt ook maar iets van de Belgen te kunnen leren. We schrijven hier met milde spot over het land dat maar geen nieuwe regering kan vormen of dat zo veel te stellen heeft met hun ongehoorzame prins Laurent. We glimlachen alsof het de zoveelste Belgenmop betreft, en we vertrekken naar België alsof we bij een aandoenlijke maar naïeve kleuter op bezoek gaan.

Niet doen. Meng je onder de Belgen, geniet van hun mooie, bloemrijke taalgebruik, let op de prachtige details van hun oude huizen, en sta open voor alles wat anders is. Vanuit dit idee is deze gids geschreven.

Havenstad

Antwerpen is een moderne havenstad aan de Schelde met zo'n 511.000 inwoners. Ter vergelijking: in Amsterdam wonen ruim 853.000, in Rotterdam ruim 633.000 en in Brussel (stad) 'slechts' 170.000 mensen.

De geschiedenis van Antwerpen gaat terug tot de Romeinse tijd – er is veel aardewerk uit ongeveer 250 na Christus gevonden – maar een echte stad werd het pas in de middeleeuwen. Waar de naam Antwerpen vandaan komt is niet helemaal duidelijk, maar vanaf de vijftiende eeuw is daarover een mooie legende in omloop. Een akelige reus, Druon Antigoon genaamd, zou schippers intimideren en hoge tolbedragen van hen eisen. Weigerde een schipper te betalen of had hij er domweg het geld niet voor, dan hakte Antigoon hem zonder pardon de hand af. Dit ging een tijd zo door, totdat een Romeins soldaat, Silvius Brabo, de reus wist te doden. Zijn wraak was zoet: hij hakte op zijn beurt Antigoons hand af en wierp die in de Schelde. De naam Antwerpen zou van dit 'hand werpen' afgeleid zijn. Wie niet van geschiedenisboeken houdt, kan een aangepaste versie van dit verhaal nalezen in het Suske en Wiske album De 7 Schaken.

Enkele wetenswaardigheden

Het Belgische gezag treedt over het algemeen wat strenger op dan het Nederlandse. Neem de verkeersregels in acht en laat je vakantie niet verpesten door een boete omdat je bijvoorbeeld verzuimd hebt voor een rood stoplicht te wachten.

De regels zijn over het algemeen hetzelfde als in Nederland, maar iets strenger waar het honden betreft. Neem je je hond mee, denk er dan aan dat honden niet

los mogen lopen, behalve op de losloopveldjes die je in bijna elk park wel aantreft. In sommige parken mogen honden ook niet op het gras: dit staat dan bij de ingang aangegeven. Je bent als baas verplicht de uitwerpselen van je hond op te ruimen en altijd twee poepzakjes bij je te hebben. De smoes dat je hond net gepoept heeft (het woord poepen in dit verband overigens niet gebruiken, want het betekent neuken in het Vlaams) waardoor je het zakje dat je bij je had al hebt verbruikt, gaat dus niet op. Officieel moet de hond aan een riem van maximaal 1.50 meter en mag een uitschuiflijn niet, maar als je hond geen overlast veroorzaakt wil de politie daar nog wel een oogje voor toeknijpen. Mochten ze toch een boete geven, staan ze wel in hun recht en heeft protesteren geen zin. Schoolkinderen in Antwerpen dragen in de regel nog schooluniformen, steken netjes hun vinger op als ze iets willen vragen en lopen keurig twee aan twee in de rij als ze ergens naartoe gaan. Niet alleen leerkrachten, maar ook veel ouders hechten waarde aan gedisciplineerd gedrag. Nederlandse kinderen worden vrijer opgevoed. Als je je kinderen meeneemt naar Antwerpen, mogen die op speeltereinen natuurlijk naar hartenlust schreeuwen en rondrennen - dat doen Belgische kinderen ook - maar denk eraan dat dit gedrag in het openbaar vervoer, in winkels of in musea niet gewaardeerd wordt. Gebruik per situatie je voelsprietten om in te schatten welk gedrag nog toelaatbaar is en welk niet meer.

Op de fiets

Voor wie een korte afstand op de fiets wil afleggen: een sympathiek initiatief is de stadsfiets, oftewel de rood-witte 'velo' zoals de Antwerpenaren hem noemen. Tussen de Schelde en de Singel (de binnenring) zijn 85 fietsstations aangelegd met in totaal 1000 fietsen. De stations liggen zo'n 300 tot 400 meter uit elkaar, dus lang zoeken is niet nodig. Als toerist vraag je via de website www.velo-antwerpen.be een dag- of weekpas aan.

Met de aangevraagde kaart kun je uit elke fietsenstalling een velo meenemen. Het eerste half uur is gratis, het tweede half uur kost 50 cent. Daarna wordt het duurder. Wil je langer fietsen, dan is het vaak voordeliger om ergens anders een fiets te huren. Dit kan onder andere in de fietsenstalling onder het Centraal Station.

Op café

In Antwerpen wordt, met name in de volksere cafés waar de plaatselijke bevolking komt, vaak minder genuanceerd over 'vreemden' gesproken dan we in Nederland gewend zijn.

Je mag hiervan schrikken en die schrik ook tonen, maar verwacht niet dat je een Belg met jouw argumenten kunt overtuigen van het succes van een multiculturele samenleving. Het idee heerst dat allochtonen allemaal voordeeltjes van de overheid krijgen, zoals renteloze leningen, die voor autochtonen niet weggelegd zijn. Het is moeilijk om erachter te komen in hoeverre dit klopt, maar in ieder geval zetten de geruchten alleen al veel kwaad bloed. Meer dan 50% van de bevolking wil geen 'vreemdeling' als buur. België is het eerste Europese land waar het verboden is om in publieke ruimtes een boerka of nikab te dragen. Op overtreding staat een week cel en een boete van ruim 137 euro